

Голові Разової спеціалізованої вченої ради № 6/22
Львівського державного університету
фізичної культури
імені Івана Боберського
доктору наук з фізичного виховання та спорту,
професору Пітину М.П.

РЕЦЕНЗІЯ

кандидата наук з фізичного виховання і спорту,
доцента Мельника Валерія Олександровича,
на дисертаційну роботу Наконечного Романа Богдановича
за темою « **Тактична підготовка футболістів віком 11-12 років із
використанням інтерактивних завдань**»,
подану на здобуття наукового ступеня доктор філософії
з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка,
за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт

Одним з найбільш популярних видів спорту у світі сьогодні є футбол. Зважаючи на постійне зростання спортивних досягнень у ньому, відповідно триває постійний пошук нових інструментів для покращення системоутворюючих його процесів. Вагому частину у цьому займає напрям, пов'язаний з удосконаленням підготовки юних футболістів.

Зазначимо, що тактична підготовка тривалий час вважалася пріоритетом більш пізніх етапів багаторічного спортивного удосконалення, проте сучасні тенденції розвитку футболу спричиняють потребу введення різноманітних тактичних завдань у підготовці футболістів вже на початку етапу попередньої базової підготовки (11-12 років)

Це засвідчує необхідність у пошуку нових, раціональних підходів до побудови навчально-тренувального процесу, які б, з одного боку дозволяли готувати спортсменів відповідно до вимог сучасного футболу, а з іншого – адекватно

співвідносилися з їхніми анатомо-фізіологічними і психологічними особливостями розвитку та виключали явища, форсування процесу підготовки.

Приналежність до державної теми НДР в чергове підтверджує актуальність зазначеного дослідження. Дисертаційне дослідження було виконано в межах тем: 2. 2. «Теоретико-методичні основи управління тренувальним процесом та змагальною діяльністю в олімпійському, професійному та адаптивному спорті (Номер державної реєстрації 0116U003167) плану науково-дослідної роботи ЛДУФК на 2016-2020 рр. та 2. 1. «Теоретико-методологічні основи тактики у спорті» (Номер державної реєстрації 0121U100634) Зведеного плану науково-дослідної роботи ЛДУФК ім. Івана Боберського на 2021-2025 рр.). Авторська роль Наконечного Романа Богдановича полягає у обґрунтуванні методичних підходів до розробки програми удосконалення тактичної підготовки футболістів віком 11-12 років із застосуванням інтерактивних завдань. Виконання зазначеного сприяло якісному оволодінню здобувачем методології наукового дослідження.

Метою дисертаційного дослідження було науково обґрунтувати програму тактичної підготовки футболістів віком 11-12 років із застосуванням інтерактивних завдань.

Мета дослідження конкретизувалася у наступних завданнях:

1. Виявити сучасні підходи до реалізації тактичної підготовки спортсменів на ранніх етапах підготовки в ігрових командних видах спорту.
2. Встановити рівень психофізіологічних властивостей та психічних процесів футболістів віком 11-12 років.
3. Виявити вимоги до тактичної підготовленості футболістів віком 11-12 років.
4. Розробити структуру та зміст програми тактичної підготовки футболістів віком 11-12 років із застосуванням інтерактивних завдань.
5. Виявити ефективність авторської програми тактичної підготовки футболістів віком 11-12 років із застосуванням інтерактивних завдань.

Об'єкт та предмет дослідження відповідають меті та поставленим завданням. Об'єкт дослідження - тактична підготовка в командних ігрових видах спорту. Предмет дослідження - тактична підготовка футболістів віком 11-12 років.

Наукова новизна теоретичних та експериментальних результатів отриманих здобувачем не викликає сумнівів:

- уперше обґрунтовано структуру та зміст програми з тактичної підготовки футболістів віком 11-12 років на ЕПБП із застосуванням інтерактивних завдань (тлумачення ігрових ситуацій в футболі, зокрема вибору найефективнішого варіанту під час атаквальних та захисних дій; завдань на прояв тактичних знань із використанням засобів демонстрації; моделювання атаквальних та захисних дій шляхом використання віртуальних симуляторів гри у футбол та практичних рухових завдань, які відтворюють умови змагальної діяльності у футболі);

- уперше доведено ефективність застосування у тактичній підготовці футболістів віком 11-12 років авторського інтерактивного засобу комп'ютерна програма «Ігрові ситуації», що передбачає тлумачення різноманітних ситуацій у футболі під час атаки та захисту;

- удосконалено відомості про доцільність упровадження цілеспрямованої тактичної підготовки у систему підготовки українських футболістів віком 11-12 років, що базується на застосуванні комплексного підходу (поєднання засобів фізичної, технічної, психологічної, теоретичної підготовки для вирішення тактичних завдань);

- удосконалено зміст тактичної підготовки футболістів віком 11-12 років на ЕПБП;

- набули подальшого розвитку відомості про особливості тактичної підготовки спортсменів в командних ігрових видах спорту;

- набули подальшого розвитку відомості щодо сучасних уявлень про тактичну підготовку та вимоги до тактичної підготовленості футболістів віком 11-12 років.

Теоретичні та експериментальні дані отримані здобувачем в результаті проведених досліджень на нашу думку є достовірними та науково обґрунтованими. В процесі дослідження дисертантом було використано достатньо широке коло методів та методик – теоретичний аналіз та узагальнення, метод опитування (анкетування), педагогічне спостереження, педагогічний експеримент, методи математичної статистики. Слід зазначити, що при проведенні педагогічного спостереження та педагогічного експерименту застосовувалися інструментальні методики, зокрема використанням комплексу для психофізіологічного тестування «Нейрософт-психотест». Також зазначаємо достатню кількість методів математичної статистики та їх коректність застосування. До педагогічного експерименту було залучено 40 футболістів віком 11-12 років (з них 20 у контрольній та 20 у експериментальній групах). Загальна тривалість педагогічного експерименту становила 6 місяців (з січня 2022 до липня 2022 року) по 72 заняття в кожній групі, три рази на тиждень.

В своєму дослідженні значну увагу здобувач приділив детальному теоретичному аналізу, що в свою чергу дало змогу сформувати якісне підґрунтя для проведення власного наукового дослідження. Слід зазначити, що дисертаційна робота містить детальний огляд інформаційних джерел з теорії та методології тактичної підготовки у системі підготовки спортсмена в сучасному спорті, тактичної підготовки в командних ігрових видах спорту на етапі попередньої базової підготовки. Загалом автором проаналізовано 305 літературних джерел, з них 95 іноземними мовами.

Також варто відзначити суттєве практичне значення дисертаційного дослідження. Вагомим результатом дисертаційного дослідження є авторська програма з тактичної підготовки футболістів віком 11-12 років на етапі попередньої базової підготовки із застосуванням інтерактивних завдань, ефективність якої було доведено за допомогою авторського інтерактивного засобу комп'ютерна програма «Ігрові ситуації», що передбачає тлумачення

різноманітних ситуацій у футболі під час атаки та захисту. Також заслуговує уваги проведене дослідження зміни показників психічних процесів футболістів віком 11-12 років під впливом програми тактичної підготовки, що підсилює значення отриманих результатів. Результати дослідження впровадження в навчально-тренувальний процес КЗ ДЮСШ «Рух», м. Львів, КЗ ДЮСШ «Карпати», м. Львів, ДЮШ ФК Львів, м. Львів,

Дисертаційна робота написана українською мовою, з коректним застосування наукових термінів. Оформлення дисертації відповідає встановленим вимогам до дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії. Слід зазначити логічність та послідовність викладення матеріалів дослідження. Дисертаційна робота складається з анотацій, змісту, вступу, п'яти розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Дисертацію викладено українською мовою на 291 сторінці (206 – основний текст), ілюстровано 26 таблицями та 55 рисунками.

У вступі обгрунтовано актуальність теми дослідження, визначену мету та конкретизовані завдання дослідження, встановлено об'єкт та предмет дослідження, описано наукову новизну отриманих результатів та практичне значення дисертаційного дослідження. Визначено особистий внесок автора, подана інформація про апробацію та впровадження в практику всіх результатів дослідження, зазначені етапи дослідження, зазначена кількість публікацій за темою дисертаційної роботи.

В першому розділі роботи автор узагальнює інформацію щодо значення тактичної підготовки у системі підготовки спортсмена в сучасному спорті, та зокрема в командних ігрових видах спорту на етапі попередньої базової підготовки. Аналізує анатомо-фізіологічні та психологічні особливості розвитку дітей віком 11-12 років, які на його думку є передумовою для ефективної реалізації тактичної підготовки у футболі. Також автором встановлено суперечність між практичними потребами для забезпечення раціонального процесу

тактичної підготовки на етапі попередньої базової підготовки та наповненням теоретико-методологічної бази, яка не містить в собі достатньої кількості сучасних методів і засобів, щоб забезпечити відповідну тактичну підготовку юних футболістів на практиці.

У другому розділі роботи здобувач вказує методи, які використовувалися для вирішення наукового завдання, обґрунтовує доцільність їх застосування, представляє етапність дослідження. Для вирішення поставлених завдань застосовувалися наступні методи: теоретичний аналіз та узагальнення, метод опитування (анкетування), педагогічне спостереження, педагогічний експеримент, методи математичної статистики. Дослідження тривало з січня 2022 року по червень 2022 року, і складалося з чотирьох блоків. Обрані здобувачем методи та методики дозволили вирішити поставлені завдання та зробити науково обґрунтовані висновки.

Третій розділ дисертаційного дослідження присвячений аналізу програми підготовки академії «Рух» Львів. Також визначилися показники психофізіологічних властивостей та психічних процесів 11-12-ти річних хлопчиків, котрі займаються футболом, що дало змогу засвідчити наближення їх значень до значень дорослих осіб. В результаті проведеного опитування фахівців з футболу виявлено, що 36% опитаних вважають оптимальним віком для початку цілеспрямованої роботи над тактичною підготовленістю футболістів є 11-12 років. Також були встановлені відмінності у програмах підготовки академії «Рух» Львів та програми підготовки футболістів в Україні - «Футбол» для ДЮСШ та ін. (2003), що проявляється у наступних відмінностях: підході до підготовки футболіста, розподілі напрямів підготовки між собою, використанні засобів під час навчання тощо.

В четвертому розділі дисертаційної роботи представлена детальна характеристика програми тактичної підготовки футболістів віком 11-12 років (на етапі попередньої базової підготовки) із використанням інтерактивних завдань.

Експериментальним чинником стало збільшення кількості часу відведеного на покращення тактичної підготовленості шляхом використання сучасних інтерактивних засобів, зокрема комп'ютерних ігор – “Score! Match”; віртуальних симуляторів гри – “FIFA 2020”; спеціальних тренажерних пристроїв – “Blaze pod” тощо. За результатами проведеного педагогічного експерименту у 23 з 24 проведених тестів у футболістів експериментальної групи простежувався вищий приріст результатів тактичної підготовленості порівняно з представниками контрольної групи.

П'ятий розділ присвячений узагальненню результатів дослідження та виділенню найбільш значущих відмінностей авторської програми тактичної підготовки футболістів віком 11-12 років із застосуванням інтерактивних завдань.

Згідно Акту метрологічної експертизи, перевірки первинної документації та матеріалів академічної доброчесності порушень академічної доброчесності не виявлено. Поставлене здобувачем наукове завдання – науково обґрунтувати програму тактичної підготовки футболістів віком 11-12 років із застосуванням інтерактивних завдань. – виконане повністю.

Оцінюючи роботу загалом позитивно вважаємо за необхідне вказати на деякі зауваження та дискусійні положення, а саме:

1. В актуальності дослідження зазначено, що сучасні тенденції розвитку футболу спричиняють потребу введення різноманітних тактичних завдань у підготовці футболістів вже на початку етапу попередньої базової підготовки. Варто уточнити, які саме тенденції спричинили зазначену потребу.

2. На нашу думку доцільно об'єднати 4 та 5 завдання дослідження, оскільки окремо вони більше відображають етапність дослідження.

3. У висновку 5 представлений опис програми педагогічного експерименту, що на нашу думку є недоцільним.

4. У тексті дисертаційного дослідження зустрічаються поняття «авторська програма», «експериментальна програма», «авторська експериментальна програма». Потребує пояснення наскільки ці терміни відрізняються між собою.

5. Варто уточнити, яким чином проводилася реалізація програми педагогічного експерименту, який тривав з 10 січня 2022 року по 15 липня 2022 року, в умовах запровадженого воєнного стану в країні.

6. При описі програми педагогічного експерименту зазначено, що контрольна група займалася за програмою підготовки футбольної академії «Рух», де тренувальні заняття тривали 60-75 хвилин. Експериментальна група займалася за авторською програмою де заняття тривали 75 хвилин+20хвилин занять з тактичної підготовки в аудиторії перед кожним заняттям. Виникає питання, чи це не є створенням «додаткової переваги» над учасниками контрольної групи?

7. Підготовка футболістів в експериментальній групі відбувалася за принципом «від простого до складного» за послідовністю 1x1, 2x1, 2x2, 3x2. Потребує уточнення, чому застосовувалася саме така послідовність, адже відомо що чисельна перевага створює більші можливості для ефективної реалізації ігрових моментів.

8. За результатами педагогічного експерименту в контрольній та експериментальній групах 18 з 24 показників змінилися в протилежні сторони від вихідного рівня. Ця ситуація потребує детального пояснення оскільки постає питання, за якою програмою займалися учасники контрольної групи.

9. В тексті дисертаційної роботи зустрічаються технічні та стилістичні огріхи.

Висновок про відповідність дисертації встановленим вимогам. Дисертаційне дослідження Наконечного Романа Богдановича на тему « **Тактична підготовка футболістів віком 11-12 років із використанням інтерактивних завдань** » є самостійним завершеним дослідженням, має наукову новизну та практичну значущість, відповідає вимогам наказу МОН України №40 від 12.01.2017 року

«Про затвердження вимог до оформлення дисертацій (зі змінами)», «Порядку присудження ступеня доктора філософії» (Постанова Кабінету Міністрів України №44 від 12.01.2022 року) а її автор Наконечний Роман Богданович заслуговує присудження наукового ступеня доктор філософії з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт.

Рецензент:

Кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент,
доцент кафедри спортивних та рекреаційних ігор
Львівського державного університету фізичної культури
імені Івана Боберського

Мельник В.О.

Кандидат біологічних наук, професор,
проректор з наукової роботи та зовнішніх зв'язків
Львівського державного університету фізичної культури
імені Івана Боберського

Вовканич А.С.

Онлайн сервіс створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

ПРОТОКОЛ
створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

Дата та час: 21:40:32 11.01.2023

Назва файлу з підписом: Melnyk rezenzia.pdf
Розмір файлу з підписом: 2.8 МБ

Перевірені файли:
Назва файлу без підпису: Melnyk rezenzia.pdf
Розмір файлу без підпису: 2.7 МБ

Результат перевірки підпису: Підпис створено та перевірено успішно. Цілісність даних підтверджено

Підписувач: МЕЛЬНИК ВАЛЕРІЙ ОЛЕКСАНДРОВИЧ
П.І.Б.: МЕЛЬНИК ВАЛЕРІЙ ОЛЕКСАНДРОВИЧ
Країна: Україна
РНОКПП: 2909012691
Організація (установа): ФІЗИЧНА ОСОБА
Час підпису (підтверджено кваліфікованою позначкою часу для підпису від Надавача): 21:40:32 11.01.2023
Сертифікат виданий: АЦСК АТ КБ «ПРИВАТБАНК»
Серійний номер: 2B6C7DF9A3891DA1040000006FFEC600B93C7C03
Алгоритм підпису: ДСТУ-4145
Тип підпису: Удосконалений
Тип контейнера: Підпис PDF-файла (PAdES)
Формат підпису: З позначкою часу від ЕП (PAdES-B-T)
Сертифікат: Кваліфікований